

TURFORSLAG i Aabenraa Kommune

Udflugtsmål er der mange af i Aabenraa Kommune - både til naturskønne områder og spændende kulturhistoriske seværdigheder.

Flere af udflugtsmålene har fået udarbejdet en informationsfolder - se kortet og listen over foldere.

Sejle ned ad åen

At sejle i kano er en aktiv, men samtidig afslappende ferieform. Mens du padler af sted, kommer du helt tæt på det varierede og smukke landskab. Langs Grønå og Sønderå i Aabenraa Kommune er det muligt at overnatte på de primitive lejrladser, der er langs ruten. Her må man slå sit eget telt op eller gå i land for at spise sin mad.

Læs mere i folderen - Sejle ned ad åen i Sønderjylland - som beskriver forskellige sejladsruter.

Tinglev Mose

En tur i Tinglev Mose er en meget stor naturoplevelse. Fra udsigtstårnet, der ligger i mosens sydlige del, kan du overskue næsten hele mosen og jagtatte områdets rige fugleliv. Mosens store udstyrning gør, at der findes mange forskellige fugle i mosen.

Fra den afmærkede rute rundt i mosen kan du opleve mosen på nært hold.

I mosen kan du i maj opleve nattegalsens kraftige triller.

Grænseruten

– en cykelrute på kryds og tværs langs den dansk-tyske grænse

Grænseruten er en 130 km lang cykelrute der snor sig gennem den varierede natur fra Flensborg Fjord til Vadehavet. Ruten krydser den dansk-tyske grænse 13 steder, ofte små ukendte grænseovergange. Langs den afmærkede rute er der opsat informationstavler med oversigtskort og informationer om grænsekulturen og naturen i området.

Der er gode muligheder for at tage et hvil og spise sin madpakke i en af de overdækkede cykelhytter og rasteplasser der er langs ruten.

Froslev Mose

Froslev Mose og den tyske del, der hedder Jardelund Moor, er en af landsdelens største moser. Sommeren er mosens højsæson. Da blomstrer de mange særlige planter, der kun trives i mosens næringsfattige og sure jord. Den smukke klokkeløng og den insektædende soldug findes her. Naturstyrelsen har ryddet store dele af Froslev Mose for krat og holder den nu ved lige med køer som afgræsser en del af mosen.

Der er anlagt en afmærket vandresti gennem mosen, som går forbi det sted hvor Froslevskrinet blev fundet. Findestedet er markeret med en egeobelisk. Næst efter Guldhornene er det 900 år gamle Froslevskrin det fornemste fund, der er gjort i sønderjysk jord.

Ved indgangen til mosen er der en lille naturudstilling, der fortæller om mosens planter, fugle og dyr.

Froslev Plantage

Froslev Plantage udgør sammen med Froslev Mose kommunens sydligste naturområde. Plantagen med sine ensformede granbevoksninger har sin egen skønhed og her findes også naturperler som egekrat, småsøer og indlandsklitter. Ræv, grævling og hare er almindelige i området og i skumringen eller tidlig morgen kan du være heldig at se kronvildt.

Naturlegepladsen i Froslev Plantage er et udflugtsmål for hele familien året rundt.

Er du historisk interesseret er Froslevlejren, som ligger i plantagens nordøstlige hjørne, en særlig oplevelse.

Froslevlejren er en af Europas bedst bevarede tyske fangelejr fra 2. verdenskrig, og fangeområdet har i dag status som nationalt mindesmærke.

Kruså Tunneldal

I Kruså Tunneldal er der mulighed for at opleve området med den smukke natur og den spændende kulturhistorie på et utal af måder. Nyd enten en gåtur eller en cykeltur i det varierede landskab.

Krusåen udspringer fra en lang række kildevæld i området. Den løber gennem skove og moser, eng og søer, og danner dybe slugter. Denne mangfoldighed af biotoper gør området til hjemsted for mange dyr og planter.

Med Kruså vandmølle som udgangspunkt, kan du gå rundt om Kruså Møllesø og fra et fugleudkik på søens sydlige side er der en storslået udsigt over søen og fuglelivet.

TURFORSLAG i Aabenraa Kommune

Kalvø

Den smukke 3 km lange afmærkede Kalvøsti, starter ved Genner Hoel, går gennem et smukt og varieret landskab og byder på mange smukke udsigts-punkter. På ruten er der et overdækket madpakkehus og en primitiv overnatningsplads.

Kalvø er et yndet udflugtsmål for lyst-sejlere, fritidsfiskere, vandrere og cyklister. Øen har et fint og veludbygget stisystem, der går hele øen rundt. Den 1,5 km lange handicapvenlige rute, går ganske tæt på vandet. Der er mange muligheder for friluftsliv på Kalvø. Der er bademuligheder, området er ideelt til snorkling. Der er spændende kroge at udforske i kano eller kajak. Der er fine muligheder for at fiske bl.a. fra en handicapfiskebro.

Barsø

Barsø er ideel til gode spadsereture med fine udsigter over land og hav. Barsø er en oplevelse hele året. Når du kommer til øen med den lille færge, møder du skiltet der viser turmuligheder på øen. Alle øens naturområder kan du nå gående via veje, stier eller langs stranden. På øens højeste punkt Gyldenbjerg (39m) er der et en meget flot udsigt over resten af øen og indsejlingen til Aabenraa Fjord.

Øen har mange gode steder til badning og lystfiskeri.

Færgen sejler fra Barsø Landing, der ligger 5 km fra Løjt Kirkeby, og turen tager et kvarter. Sejlplan se [www.barsøefærgen.dk](#).

Løjt Land

Halvøen Løjt Land ligger smukt ved Lillebælt nordøst for Aabenraa. Fra områdets mange bakketoppe og højdedrag er der en flot udsigt over Genner Bugt og Lillebælt mod Fyn. På Løjt Land er det muligt at følge flere forskellige afmærkede vandre- og cykelruter. Fra disse kan man opleve landskabet med de mange levende heg, diger og gærder.

Ud over de mange natur- og kulturoplevelser Løjt Land byder på er der også andre former for oplevelses- og aktivitetsmuligheder. Løjt Lands tætte beliggenhed til Genner Bugt og Aabenraa Fjord giver mange muligheder, gode badestrande, lystbådehavn og lystfiskeri.

Et godt udgangspunkt for vandre- og cykelture er det lille informationscenter, madpakkehus og primitiv overnatningssted æ Bach hus i Barsmark.

Aabenraa Skovene

Aabenraa By er omkranset af store skovområder. Skovene er velforsynet med friluftsfaciliteter såsom p-pladser, opholdsarealer, bålpladser, afmærkede stier og primitive lejrladser. Jørgengård Skov strækker sig ud mod fjorden, træernes grene hænger nogle steder direkte ud over vandet og på stille dage kan du se træerne spejle sig i fjorden. I skoven er der mange dejlige stier at vælge imellem.

Der er mange flere oplevelser i Skovene omkring Aabenraa. Der er en naturlegeplads i Hjelm Skov, en 9,5 km lang mountainbikerute i Sønder Hesselmark og hundeskov i Nørreskoven. Se mere om skovene omkring Aabenraa på [www.naturstyrelsen.dk](#).

Varnæs

Varnæs Hoved rummer et meget afvekslende landskab med enge, moser, overdrev, stejle skrænter, små skove og en sø med skovklædte skrænter. Området har et godt stisystem, der fører igennem det spændende landskab.

I området er der også mange gode steder, hvor man kan nyde den medbragte frokostkurv.

På opholdsarealet ved Varnæs Vig er der grill, bålsted, borde og bænke, toilet og en lille naturudstilling.

Bjergskov og Hostrup Sø

Bjergskov er et af Sønderjyllands fineste overdrev, her kan man frit gå på opdagelse rundt i området. Man kan opleve gamle stendiger, flotte hvitdjørn og træer med »fodpose«. Her er også gamle bøgetræer, der ikke er over 1 meter høje. Det er de græssende dyr der holder dem nede ved at spise de friske bøgegrene. De små gamle bøger ligner bonsaitræer. Området er ikke egnet for gangbesvædere.

Det er en god ide at tage en afstikker ned til Hostrup Sø, der er den største naturlige sø i Sønderjylland. Gå på opdagelse på de små stier der følger søbredden, og oplev en fantastisk udsigt over søen fra fugletårnet.

Gendarmstien

Gendarmstien har navn efter de gamle grænsegendarmere, der i en årrække bevogtede landegrænsen og kontrollerede skibsfarten langs kysten. Gendarmstien fra Padborg til Skovby – en tur på 84 km – hører til blandt de smukkeste vandreruter i Danmark, og er certificeret som Europæisk Kvalitetsvandrevej.

Gendarmstien går blandt andet gennem den smukke Kollund Skov, hvor bogeskoven vokser helt ud til kysten. Her er dybe kløfter med broer og trapper op og ned ad skrænter.

Hvis du er indstillet på af og til at trække med cyklen, kan gendarmstien også opleves på cykel.

Naturens færdselsregler, adgang og hensyn

Det er vigtigt, at vi behandler naturen varsomt og tænker os om, dels af hensyn til naturens planter og dyr og dels af hensyn til de grundejere, som ejer og lever af naturen. Vi har alle ret til at færdes i naturen, men i Danmark er der regler for hvordan du må færdes.

- Du må gå langs alle kyster og strande i Danmark.
- Du må cykle og gå på veje og stier i skovene.
- I offentlige skove må du også gå udenfor stierne, men ikke cykle.
- Du må cykle og gå på alle anlagte veje og stier i det åbne land, også selvom der er opsat skilte med »privat vej«.
- Du må færdes til fods på græsarealer, altså udyrkede arealer, der ikke er hegnede. Det gælder dog ikke bræmmer langs vandløb.
- Færdsel sker på eget ansvar
- Husk at hunde skal føres i snor hele året, når du færdes ude i det åbne land, dog skal du på strande og kyster kun føre hunde i snor fra 1. april - 30. september.

Hundeskov

I Aabenraa Kommune er Nørreskoven i Aabenraa, Torp Plantage, Froslev Plantage, Kiskelund Plantage i Kruså, Lyreskoven i Bov og Kollund Naturunivers udlagt af Naturstyrelsen til hundeskov.

Overnatning i det fri

De primitive overnatningspladser er beregnet til overnatning i naturen med telt eller lignende for enkeltpersoner, familier og smågrupper, og de kan anvendes uden forudgående tilladelse. Man må højst overnatte to nætter på samme plads.

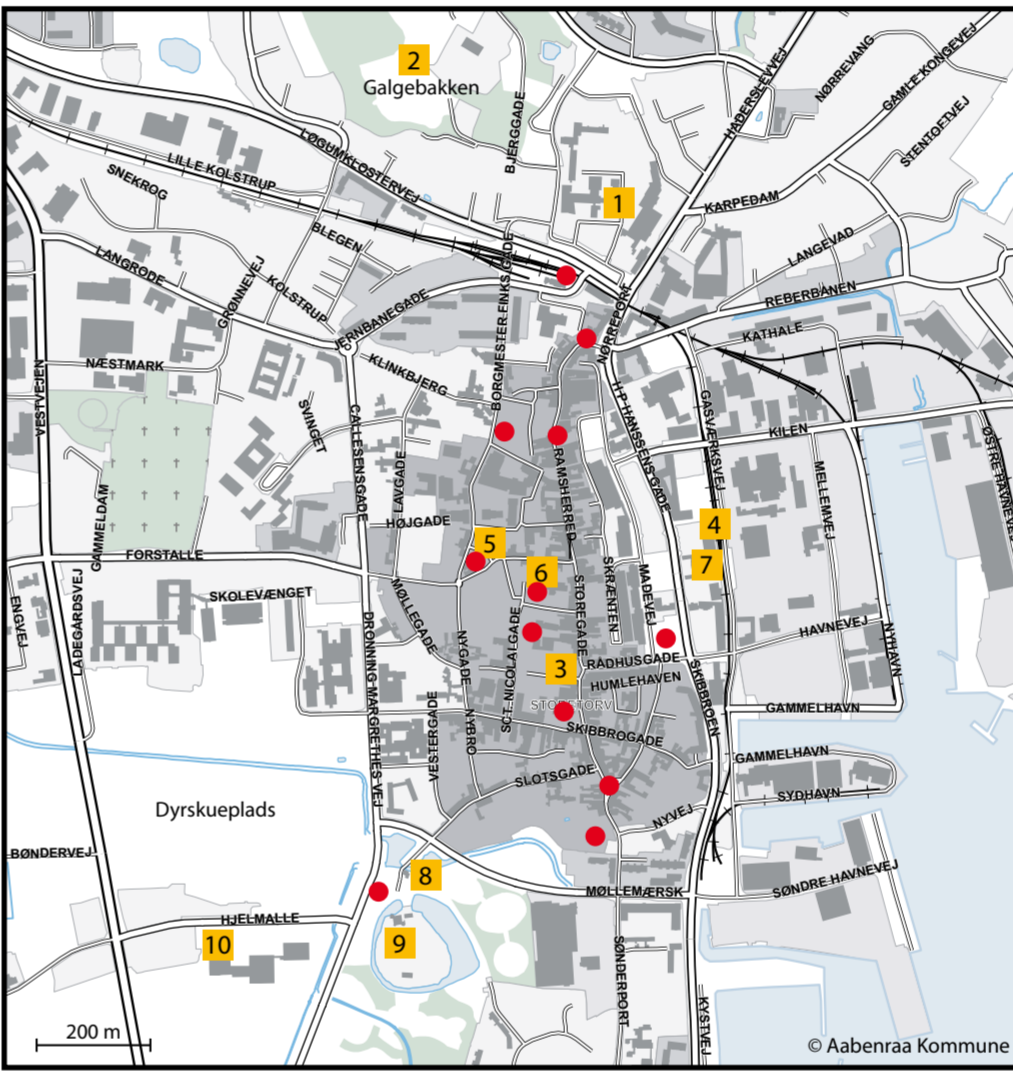
På [www.udinaturen.dk](#) kan du se en oversigt over de primitive teltpladser.

Aabenraa Kommune

Byg, Natur & Miljø
Skelbækvej 2
6200 Aabenraa
Tlf. 73 76 76 76
E-mail: post@aabenaar.dk
Hjemmeside: [www.aabenaar.dk](#)

AKTIVITETER i Aabenraa Kommune

- Udvalgte skulpturer
- 1 Bibliotek, Genforeningspark og Folkehjem
- 2 Galgebakken
- 3 Turistbureau
- 4 Rutebilstation
- 5 Vægterpladsen
- 6 Sct. Nicolai Kirke
- 7 Museum. Kulturhistorie Aabenraa
- 8 Slotsmøllen
- 9 Brundlund Slot. Kunstmuseum
- 10 Arena Aabenraa med vømmehal

Genforeningsparken ved Folkehjem

Aabenraa Kommunes folkepark ved Folkehjem blev indviet i 2020 som del af 100-året for Danmark og Sønderjyllands genforening. Genforeningsparken favner gennem flere historiske statuer og monumenter fortællingen om kampen for danskhed i Sønderjylland. Parken er et populært udflugtsmål med sine grønne bakker og kolende springvand. I parken findes samlingshuset Folkehjem med restaurant og konference-faciliteter. Aabenraa Bibliotek er placeret ved parken, hvortil der er knyttet en legeplads.

På vandretur i Aabenraa

Museum Sønderjylland – ISL har i samarbejde med byens turistbureau og Aabenraa Kommune udgivet to foldere om byens historie: "Byvandring Aabenraa" og "Maritime byvandring i Aabenraa". De to foldere kan fås på Aabenraa Turistbureau.

Skulptur tur

Aabenraa er en by med mange kunstværker, hvilket blandt andet giver sig udslag i de mange skulpturer, der pryder byens gader og pladser. De mange kunstværker er med til at give byen et meget levende og smukt særpræg. Skulptur Guide for Aabenraa Kommune kan ses på hjemmesiden: [www.kunstiaabenraa.dk](#).

Aabenraa Bjergmarathon

Med Storetorv som udgangspunkt forgrener ruten sig ud gennem by, eng og skov og tilbage til Storetorv. Den forløber mod øst gennem Jørgensgård Skov til Åbæk Strand, retur mod vest gennem Bønderengene og Hjelm Skov til Svejts og Saltbjerg. Du kan selv følge ruten til fods eller på cykel. Se mere om dens forløb på [www.bjergmarathon.dk](#).

Brug turistbureauet

Der er masser af overnatningsmuligheder i Aabenraa Kommune. På kortet er vist vandrejhjem campingpladser, herberger og teltpladser.

Kommunen har et Digitalt Velkomstcenter, Storegade 30, 6200 Aabenraa, som er klar til at hjælpe med brochurer og foldere om seværdigheder, overnatningsmuligheder, cykelrundturer, guidede tavreture og mange andre aktive ferietilbud.

Links

Her er udvalgt en række links til flere oplevelser og praktiske oplysninger.

- [www.udinaturen.dk](#)
- [www.naturstyrelsen.dk](#)
- [www.visitaabenraa.dk](#)
- [www.aabenaar.dk](#)
- [www.spor.dk](#)
- [www.geocaching.dk](#)
- [www.dn.dk](#)
- [www.dof.dk](#)
- [www.genforeningssten.dk](#)
- [www.dcf.dk](#)

SEVÆRDIGHEDER i Aabenraa Kommune

Mange års historie betyder, at Aabenraa Kommune er rig på seværdigheder. Her er nævnt nogle få udvalgte.

- 1 Immervad Bro**
Broen fører over det gamle vadested på Hærvejen ved Immervad Å. Broen er bygget af kampsten i 1776. Den oprindelige bro var af træ. Vadesteder og broer har altid været samlingssteder for de rejsende, og derfor lå der også tidligere en kro ved Immervad Bro. I dag er kroen dog lukket, men der er en rasteplass.
- 2 Hærulfstenen**
Her i vejkanthen står der en bemærkelsesværdig runesten. Indskriften er ikke lang - kun navnet »Hærulf« eller »Hairulf« som runeristeren har skrevet i 900-tallet. Samme sted kan man øst for vejen se en bronzealderhøj - Strangelshøj. Syd for højen står en 2 m høj bautasten. Der er adgang til højen og stenen fra rasteplassen ved vejen.
- 3 Stenhøj**
Bronzealderhøj og udsigtspunkt. Der er adgang til højene fra rasteplassen ved vejen.
- 4 Damgård Mølle**
En vindmølle efter hollandsk model opført i 1867. Møllen ophørte først i 1972 med at male korn. Damgaard Mølle er en af Danmarks bedst bevarede boghvedemøller. Møllen er beliggende i naturskønne omgivelser, og møllen huser en veterantraktorsamling. Man kan bestille "Grøddage" hos møllen, hvor selskaber bydes på boghvedegrød fra møllens egen produktion. Ved møllen findes en naturlegeplads og teltplads.
- 5 Sikringstilling Nord**
Forsvarsanlægget, der er bygget af den kejserlige tyske hær i 1916-18, kan opleves flere steder i Aabenraa Kommune. Ved Andholm, i Rugbjerg Skov og i Lerskov Plantage.
- 6 Vendervold**
Vendervold kaldes også »Æ Vold« og kan dateres tilbage til omkring år 278. Det gamle forsvarsværk er endnu delvis bevaret som en vold og et dige.
- 7 Hellevad Vandmølle**
Møllen ligger ved Surbækken, der som navnet antyder, ikke er noget stort vandløb, men stedet har alligevel egnet sig til mølle drift, og man mener at den første mølle er blevet opført i 1200-tallet. I dag økologisk landbrug med ferieljigheder.
- 8 Knivsbjerg**
Knivsbjerg er stedet, hvor det tyske mindretal mødes og har sine mindesmærker samt en mindelund for faldne under 1. og 2. verdenskrig. Fra toppen af Knivsbjerg (97 m) er der en smuk udsigt over Genner Bugt.
- 9 Kalvø**
I 1800-tallet blev der indrettet et sejlskibs-værft på øen. Det lukkede i 1870, men værfts-arbejdsboliger i Nyboderstien er stadig bevaret. Se turforlag til Kalvø. Værftet er i dag et aktivt værftsmuseum kaldet "Det Maritime Kalvø". Om sommeren afholdes museet værftsdage der byder på forskellige maritime aktiviteter.
- 10 Rundemølle**
Den gamle møllebygning og lade er i dag Egnshistorisk Museum. Fra rasteplassen ovenfor Rundemølle er der en flot udsigt over Kalvø og Genner Bugt.
- 11 æ Bach hus**
Informationscenter, madpakkehus og primitiv overnatning.
- 12 Blåhøj**
Fra Blåhøj (81 m) er der en flot udsigt over Løjt Lands kuperede terræn. I klart vejr kan man se Fyn og Als.
- 13 Myrpol**
Myrpol er en stordysse fra ca. 2.800-2.400 f.kr. Der er offentlig adgang til dyssen.

14 Knapstien

Knapstien er en grusbelagt cykel- og gangsti, der er anlagt på den gamle jernbane »æ kleinhahn«, hvor der fra 1899-1926 kørte tog fra Aabenraa over Løjt Land til Øster Løugum.

15 Kongehøjen

Stedet er efter sagnet det sted, hvor Valdemar Sejrgik i land med Dannebrog efter Stenlands-togtet i 1219. Ved højen er en grill- og bålplads.

16 Von Bergens Eg

Von Bergens Eg skønnes at være mere end 400 år gammel. Ved egen er der en primitiv overnatningsplads med grill og bålplads.

17 Bolderslev Skov

Skoven er en meget spændende naturskov, hvor dyre- og planteliv udvikler sig på naturens præmisser. Der er ca. 300 forskellige arter af træer og urter i skoven. Der er en afmærket trampesti.

18 Urnehoved

Mindepark ved tidligere tingsted, der har været i brug fra ca. 1074 og frem til 1523.

19 Kollund Skov

Den Danske Naturfunds skov på 130 ha med fantastiske naturværdier, udbyggede stier og primitive overnatningsmuligheder.

20 Povls Bro

Den smukt hvalvede bro i granit er opført i 1744 og ligger hvor Hærvejen/Gl. Oksevej krydser Bjærdrup Mølledæ.

21 Krusmølle

Krusmølle og tilhørende mølleedam er anlagt omkring midten af 1500-tallet. I dag er der atelier med arbejdende værksted, café og butik.

22 Bjergskov

Et fredet overdrev med offentlig adgang. Se turforlag til Bjergskov og Hostrup Sø.

23 Rode Mose

Denne er en fin mose med smukke blomster, mange sommerfugle og spændede torvegrov og småsøer. Der er fugletårn, afmærkede stier og info tavler. I Rode Skov ved siden af mosen er der bålplads og primitiv overnatningsplads. ferieljigheder.

24 Gejlå Bro

Den rustikke Gejlå Bro opført i granit i 1818, men med forgængere i træ, kan spores tilbage til midten af 1600-tallet. I nærheden af broen er et madpakkehus og en primitiv overnatningsplads.

25 Bommerlund

Plantage som er plantet af den prøjssiske stat i årene 1881-1901. Afmærket vandrerute.

26 Nolde

Her blev den verdensberømte maler Emil Nolde født den 7. august 1867. Hans barndoms-hjem brændte ned i 1943, men en mindetavle på stedet markerer fødestedet.

27 Froslevlejren

I Froslev Plantage ligger Froslevlejren. Lejren blev bygget af den tyske hær i 1944 som interneringsfangsel for bl.a. dansk politi og modstandsfolk. Efter 1945 fungerede lejren som fangelejr for danske kollaboratorer og nazister, heriblandt den danske nazistiske leder Fritz Clausen. Lejren rummer en række museer og udstillinger og en efterskole.

28 Den Krumme Vej

Denne stykke af Hærvejen er en del af den gamle vej til Flensborg. Her kan ses et stykke med den gamle brolægning.

29 Store Okseø

Øen er et yndet udflugtsmål i båd eller kajak. På øen er der etableret en naturskov primitiv overnatningsplads med shelter, vand og muldtoilet.

FRILUFTSKORT for Aabenraa Kommune

Aabenraa Kommune

Velkommen til aktive oplevelser i Aabenraa Kommune

Aabenraa Kommune har et varieret landskab med mange attraktive naturområder med gode friluftsmuligheder.

Hvad enten du søger sportslige udfordringer eller bare vil slappe af, er der masser af muligheder for at komme ud og få frisk luft og samtidig nyde naturens gratis glæder. Kommunens østvendte kyster byder på enestående sejls- og vandaktivitetsmuligheder. På kryds og tværs af kommunen er der afmærkede cykelruter og mange smukke vandruter.

Udflugtsmål er der mange af – både til naturskønne områder og til kulturhistoriske seværdigheder.

God tur!

AABENRAA KOMMUNE

Hærvejen

Hærvejen gennemskærer Aabenraa Kommune fra nord til syd. Det er en kombineret vandre- og cykelrute, hvor en række kulturhistoriske spor langs ruten fører tankerne tilbage til en tid, hvor Hærvejen var hovedfærdselsåre for transport af mennesker og dyr. Med turen på Hærvejen indbydes du til en rekreativ rejse i en skøn natur med historiske oplevelser. I middelalderen blev vejen brugt af tusinder af pilgrimme, når de nordfra drog på pilgrimsfærd sydpå. Langs ruten står pilgrimshytter med informationstavler, borde og bænke, og ønsker du at overnatte, kan du evt. benytte et af Hærvejsherbergerne på turen.

Vandreguide med rutebeskrivelse og kort, se www.haervej.dk.

Langbjerg Skov ved Aabenraa

Kollund Skov

Store Okseø i Flensborg Fjord

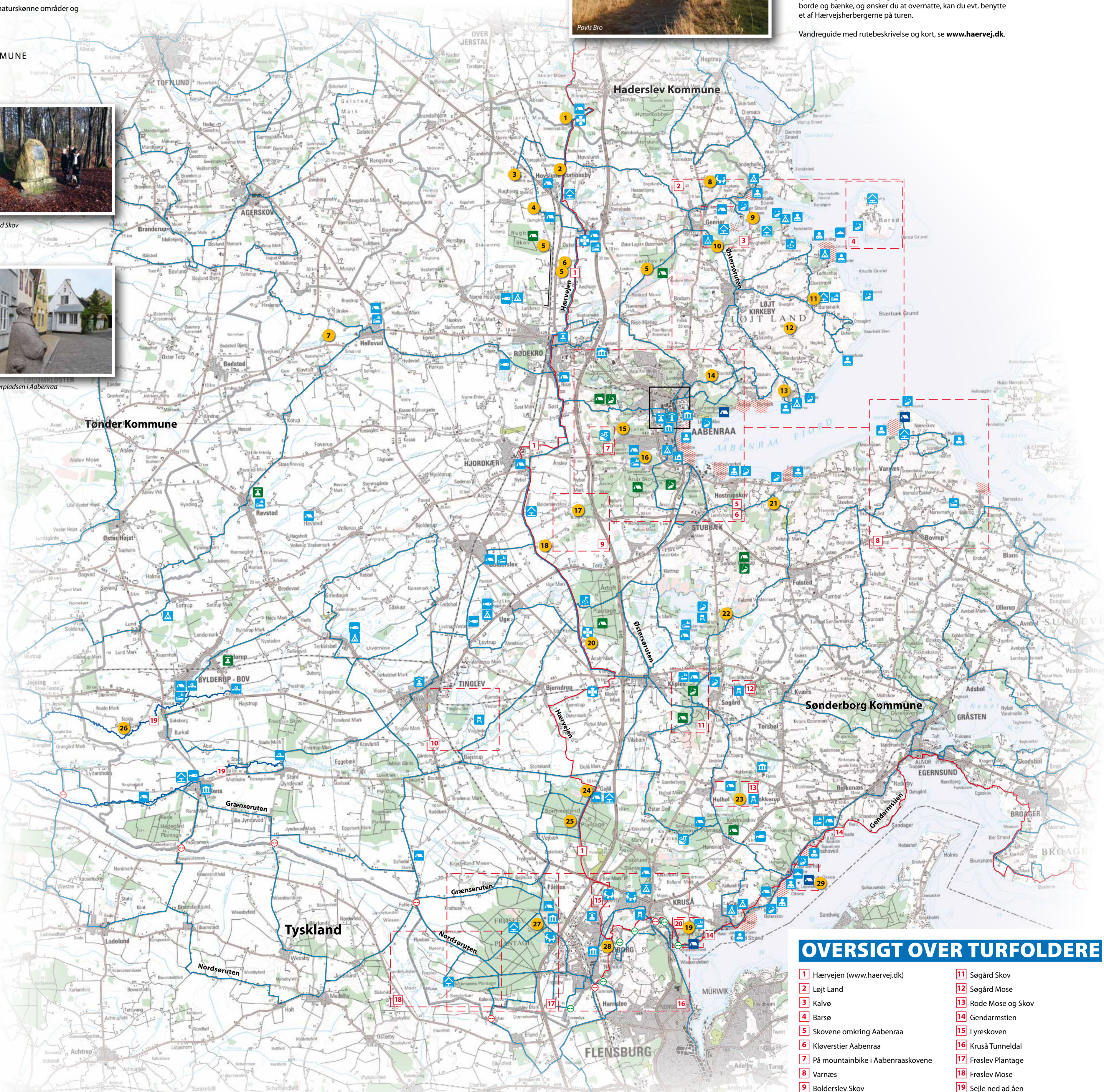

Vægtørpladsen i Aabenraa

SIGNATURFORKLARING

- Vandrute
- Cykelrute
- Sejlsdandsløb
- 26 Seværdighed
- i Turistinformation
- M Museum / Udstilling
- A Campingplads
- H Vandrehjem
- T Teltplads
- K Kystnær overnatning
- F Fri overnatning
- S Shelter / sovely
- H Herberg
- M Madpakkehus
- B Badestrande
- S Svømmehal
- F Friluftsbad
- L Lystfiskeri
- F Frit fiskeri
- P Put and Take
- / Fredningsbælte for fiskeri i visse perioder
- S Sejlsdandsstartsted
- F Fugletårn
- G Golfbane
- M Mountainbikebane
- N Naturlegeplads
- F Færgerute
- G Grænseovergang, gående
- G Grænseovergang, bil
- / Kommunegrænse
- / Bykort

24 Områder, hvor der er udgivet en folder

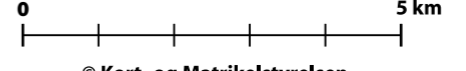

OVERSICHT OVER TURFOLDERE

1 Hærvejen (www.haervej.dk)	11 Søgård Skov
2 Løjt Land	12 Søgård Mose
3 Kalvo	13 Rode Mose og Skov
4 Barso	14 Gendarmstien
5 Skovene omkring Aabenraa	15 Lyreskoven
6 Kloverstier Aabenraa	16 Kruså Tunneldal
7 På mountainbike i Aabenraaskovene	17 Frøslev Plantage
8 Varnæs	18 Frøslev Mose
9 Bolderslev Skov	19 Sejle ned ad åen
10 Tinglev Mose	20 Kollund Skov

I nævnte foldere kan du få inspiration til naturoplevelser i Aabenraa Kommune. Se kommunens hjemmeside www.aabenraa.dk under Aktiv og Oplev / Vær aktiv i naturen / Vandreruter.

1:100.000

© Kort- og Matrikelstyrelsen